

595, 106472
E61
Ent

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING

Deel 24

1 juni 1964

No. 6

Adres der Redactie:

B. J. LEMPKE, Oude IJsselstraat 12^{III}, Amsterdam-Zuid 2 — Nederland

INHOUD: W. J. Boer Leffef: Overzicht van de vangsten van Macrolepidoptera in het seizoen 1962 (p. 101). — Zoltán Kaszab: Eine neue Tenebrioniden-Gattung aus Neu-Guinea (p. 104). — F. C. J. Fischer: Ein neuer Name für Rhabdoceras (Calamoceratidae, Trichoptera) (p. 106). — W. P. Mantel: Beschreibung von zwei bisher unbekannten Thysanopteren-Männchen und Hoplothrips arnoudi, nova species (Thysanoptera) (p. 107). — Curt Eisner: *Lycaenopsis argiolus* L., f. *grisescens* (f. nova) (Lep., Lycaenidae) (p. 115). — G. M. Bogaard: *Cirrhia icteritia* Hufnagel, f. *nigricirris* nov. (Lep., Noctuidea) (p. 115). — C. A. W. Jeekel: Über einige Chilopoden aus Westdeutschland (p. 116). — P. H. van Doesburg Sr.: Bijdrage tot de kennis van het melanisme bij Syrphiden (p. 117). — A. M. J. Evers: *Malachius vulneratus* Ab., faun. nov. sp. (Col., Malachiidae) (p. 119). — Literatuur (p. 103: B. J. Lempke).

Overzicht van de vangsten van Macrolepidoptera in het seizoen 1962

door

W. J. BOER LEFFEF

(Rijksinstituut voor Veldbiologisch Onderzoek ten behoeve van het Natuurbehoud
(R.I.V.O.N.))

R.I.V.O.N.-mededeling nr 163

Voor een overzicht van de weersomstandigheden zie LEMPKE, 1963.

Hoe reageerden de Macrolepidoptera op dit klimatologisch overwegend ongunstige seizoen? Zoals wel te verwachten was, begonnen de voorjaarsdieren gemiddeld een 14 dagen te laat te vliegen. Van *Nothopteryx polycommata* bijvoorbeeld werd in 1961 het eerste exemplaar in de Schouwense duinen op 7 maart waargenomen (BOOT te Burgh), in 1962 viel deze gebeurtenis op 17 april. *Scotia puta* gaf in 1961 op 20 april acte de présence, in 1962 werd dat een kleine drie weken later. In de loop van het seizoen zijn deze verschillen in vliegtijden tussen dit en het vorige jaar wel wat minder geworden, doch tot in de herfst bleef de nawerking van het koude voorjaar en het in doorsnede te koude en natte seizoen merkbaar.

Herfstdieren en tweede generaties vlogen dan ook nog tot laat in het jaar door. Voorbeelden hiervan waren o.a. de late vliegtijden van *Noctua pronuba* (tot ver in oktober), *Scotia puta*, *Paradiarsia glareosa*, *Eumichtis lichenea*, *Ennomos autumnaria*. Vroeg intredende koude en regen gecombineerd met harde noorden- en oostenwinden besloten het seizoen te vroeg, zodat alles in de eerste decade van november al practisch was afgelopen.

Wat betreft de aantallen der in 1962 waargenomen soorten kan het volgende worden opgemerkt: voor het overgrote deel waren ook deze minder dan in het vorige seizoen, alhoewel er toch enkele uitzonderingen genoemd kunnen worden. De als regel zeldzaam tot incidenteel waargenomen migrant *Laphygma exigua* trad in 1962 in een verbazingwekkend groot aantal op. Op Schouwen alleen werden ruim 140 exemplaren geteld, een unicum voor ons land. Vrij goed waren ook de migranten *Scotia ipsilon* en *Peridroma saucia*. Deze waren althans zeker niet minder talrijk dan in het vorige seizoen. Talrijk waren verder o.a. *Paradiarsia glareosa*, *Diarsia rubi* *Amathes c-nigrum*, *Noctua comes*, *Noctua pronuba*, *Scotia exclamantis* en *Eumichtis lichenea* Hb. Vrij gewoon tot gewoon: o.a. *Noctua interjecta*, *Noctua janthina*, *Ochropleura praecox*, *Ennomos autumnaria*, *Diacrisia sannio* (waarvan, evenals in het vorige jaar, wederom een sterke tweede generatie werd waargenomen). Opvallend was verder het relatief grote aantal van *Arctia villica* L., dat in de vallen te Burgh en Westenschouwen werd geteld. Dit is een aanwijzing, dat het met de door LEMPKE in Cat. Suppl. 8 bij de soort geciteerde veronderstelde achteruitgang in ons land plaatselijk gelukkig nog wel losloopt!

De bovengenoemde opmerkingen gelden, daarmee moet rekening worden gehouden, alleen voor de waarnemingen op Schouwen, waar behalve de twee vallen te Burgh en bij Westenschouwen, welke aldaar ook in 1961 stonden opgesteld, nog een derde in het bosgebied van het Slot Haamstede gevoegd was.

De ervaringen met de elders in het land opgestelde lampen, nl. in het Vijlenerbos bij Vaals, in de Peel bij Helenaveen en op Terschelling, zijn echter eveneens vermeldenswaard, vooral in vergelijking met de resultaten op Schouwen! De vangsten in het Vijlenerbos waren nogal teleurstellend. Zowel de aantallen individuen als het aantal soorten bleven daar, vergeleken bij het vorige seizoen, ver onder de maat. Zelfs van de gewone dieren, zoals *Diarsia rubi*, viel het geringe aantal op. Alleen *Noctua pronuba* en *Amathes ditrapezium* waren relatief gewoon, evenals *Asphalia diluta*. Toch was het minder dan in 1961. Bijzondere soorten werden in het geheel niet genoteerd, terwijl de vangst in het zuiden al vroeg in het najaar afgelopen was als gevolg van de koude en vooral mistige herfstavonden. Voor dat deel van Z.-Limburg was het een uitgesproken slecht seizoen!

De ervaringen van de Peel waren meer de moeite waard. Temeer, omdat daar praktisch voor de eerste maal geregeld met licht werd gevangen. Diverse soorten werden in aantal geteld, waarvan het meest opmerkelijke was, de 26 exemplaren van *Colobochyla salicalis* Hb., een voor ons land ongekend hoog getal.

De resultaten van de lamp op Terschelling waren niet opzienbarend. Dit was voor een groot deel echter te wijten aan andere dan klimatologische omstandigheden. Er kon niet geregeld worden gevangen. Toch leverde ook Terschelling verrassende ervaringen op en werd een belangrijke aanvulling verkregen voor de lijst van Macrolepidoptera van Terschelling, welke inmiddels door TANIS gepubliceerd is.

Bijzondere vangsten in 1962 waren:

- 1 exemplaar van *Cucullia absinthii* L., vers, te Westenschouwen;
- 2 exemplaren van *Celaena haworthii* Curtis te Westenschouwen en 1 te Haamstede;

1 exemplaar van *Cirrhia ocellaris* Bkh. te Burgh;
2 exemplaren van *Cosymbia puppillaria* Hb. te Burgh;
2 exemplaren van *Paradiarsia sobrina* Bsd. te Helenaveen;
2 exemplaren van *Pelosia obtusa* H.-Sch. te Helenaveen;
enkele exemplaren van *Cynia mendica* Cl. te Burgh en Haamstede, tot nog toe uit Zeeland alleen bekend van Philippine.

De aberratieve vormen, welke onder het vele materiaal zijn waargenomen, blijven hier onvermeld. Zij zullen t.z.t. in de faunistische behandeling door LEMPKE worden genoemd, evenals de afwijkende vliegtijden. Voorzover deze optraden bij soorten, die reeds in de uitgekomen supplementen van de Catalogus der Ned. Macrolepidoptera zijn behandeld, zullen zij t.z.t. door middel van een korte mededeling in de *Entomologische Berichten* worden gepubliceerd.

Resumerend kan worden vastgesteld, dat behalve op Schouwen, het seizoen-1962 over het algemeen niet gunstig is geweest, vooral niet in het zuiden van Limburg. Blijkbaar hadden de Zeeuwse en wellicht ook de Zuidhollandse eilanden in 1962 een gunstiger klimaat.

De vangst op smear was in 1962 allerwegen slecht. Dat is nogal onbegrijpelijk, omdat op avonden, waarbij zowel met licht als met stroop werd gevangen, de vangsten op licht vaak nog redelijk waren. Een probleem te meer! Misschien heeft het koude natte weer ook daarop invloed gehad.

Summary

Discussion of the results obtained in the investigation of the Macrolepidoptera fauna of some interesting biotopes in the Netherlands during the year 1962.

Literatuur

- LEMPKE, B. J., 1963, Trekvlinders in 1962, *Ent. Ber.* 23 : 177—192.
TANIS, J. J. C., 1964, Macrolepidoptera van Terschelling, *Ent. Ber.* 24 : 21—29.

Passos, Cyril F. dos, A synonymic list of the Nearctic Rhopalocera. Memoir No. 1 van de Lepidopterists' Society. V plus 145 pagina's. New Haven, Conn., U.S.A., 19.II.1964. Prijs \$ 6.00. Te bestellen bij de penningmeester, G. EHLE, 314 Atkins Ave., Lancaster, Pa., U.S.A.

Naamlijsten, die geheel op de hoogte van de tijd zijn, worden een steeds grotere behoefte door de talrijke wijzigingen, die de laatste decennia door de veranderde inzichten in de systematiek en door een stringente toepassing van de nomenclatuurregels veroorzaakt zijn. We kunnen nu eenmaal niet de dierbare volgorde en namen van een vroegere generatie blijven handhaven, willen we niet volkomen bij de moderne inzichten achterop raken.

Ook in Noord-Amerika zit men natuurlijk met zulke problemen. De auteur is een autoriteit op het gebied van de dagvlinders en een voortreffelijk kenner van de nomenclatuurregels. Het resultaat is dan ook een publicatie, die ongetwijfeld de toets van de kritiek zal kunnen doorstaan. In totaal worden 682 soorten opgesomd met alle uit het behandelde areaal bekende ondersoorten en (biezonder opvallend voor een Amerikaanse publicatie) beschreven vormen. Bij elk genus wordt het genotype gegeven (maar er staat niet bij door wie en wanneer dit gefixeerd werd) en bij elke naam staat het jaar van de publicatie ervan.

De lijst zal ongetwijfeld van groot nut zijn voor allen, die zich bezig houden met de studie van de nearctische dagvlinders. De Lepidopterists' Society mogen we complimenteren met een zo gelukkig begin van haar nieuwe serie publicaties. — LPK.